

10. varivnice, kjer se dela kervni lug;
11. varivnice, kjer se kuhajo kosti;
12. belivnice, kjer se belijo kosti;
13. stope in mlini za kosti;
14. naprave, v katerih se kosti žgejo;
15. rokodelnice, kjer se povoskano platno dela;
16. berzobelnice;
17. madivnice ali močivnice za lan in konopljo;
18. rokodelnice, kjer se delajo strune iz čev;
19. arsenikarnice (kjer se dela mišnica);
20. fabrike solne kisline;
21. fabrike solitarne kisline;
22. fabrike žepene kisline;
23. fabrike, kjer se nareja salmjak (lugasta sol);
24. naprave, kjer se izžepjeni premog ali koak pripravljaja,
25. naprave, kjer se dela iz premoga smola ali katran,
26. naprave, kjer se dela iz derv katran;
27. apnenice,
28. mavčnice (gipsnice),
29. sajarnice,
30. naprave, kjer se svečavni gaz dela in hrani;
31. steklarnice ali glažute;
32. naprave, kjer se zercala amalgamirajo;
33. opekarnice (cegelnice);
34. lončarnice in sploh obortnišča, kjer se perstena roba žge;
35. cukrarnice;
36. fabrike, kjer se izdeluje vsakoršno kemijsko blago;
37. oljarnice;
38. strojarnice;
39. klavnice ali pobijavnice mesarske;
40. drobnice (kjer se razni drob in vampi kuhajo);
41. topilnice za rudo in plavži (fužine);
42. postavljanje in spremenjanje tacih naprav ali del, ki jih voda goni.

če se postavijo kje drugje in ne ondi, kjer se dobiva roba sama (premog, derva, kamenje);

Ministerstvo notranjih reči ima vsaki čas pravico, to kazalo (ta spisek) pregledati in premeniti.

§. 34. Prošnja za napravo. Kdor hoče ktero zgore povedano obertnišče napraviti, mora prositi gosposko za dovoljenje in prošnji priložiti potrebne popise in obrise. Dokler ne dobi dovoljenja, ne sme v njem dela začeti.

§. 35. Izrok ali edikt. Gosposka bo v tisti občini (soseski) po nabitem oglasu vsem naznanila in pa še posebej občinskemu županstvu in znanim mejašem sporočila, da nekdo hoče tako obertniško začeti; in v tem naznanilu bo za 2 do 4 tednov postavila dan komisijskega obravnavanja, pri katerem naj vsak pové, kar bi zoper rečeno početje imel — ako ni že pred pismenega ugovora podal, — kjer bi gosposka sicer, če ne najde sama nikacega pomislika, napravo obertnišča dovolila.

§. 36. Obravnavanje. Pri komisijski razpravi (obravnavi) je treba pozvediti vse okoliščine, po katerih se gré ravnati, je treba iz dna pretehtati vse, kar je kdo zoper namenjeno obertniško povedal, in če bi se v storjenem sklepu obertniška dovolila, morajo se odločiti potrebni pogoji, pod katerimi se to dovoljuje; če se pa pokažejo privatno-pravni vgovori zoper namenjeno početje in se po dogovoru z lepo ne dajo odpraviti, treba je tega, ki za obertniško prosi najpred napotiti, da svojo pravico s pravdo izdela.

§. 37. Kadar je prositi za dopuščenje zidanja. Kadar je za napravo kacega obertnišča treba zidanja, za ktero se po zapovedih mora izprositi politični dopust, naj se, kolikor je mogoče, obravnave zastran tega potrebne opravljajo ob enem (h krati) z razpravo, ktera je zapovedana za to, da se razsodi, ali se iz ozirov obertniške policije sme dopustiti početje ali ne.

§. 38. Pritožba ali rekurs. Pri tem udeleženi

ljudje se smejo zoper storjeno razsodbo v 14 dnevih pritožiti pred deželnim poglavarstvom.

Pritožba o pravem času podana ima odložno moč.

Zoper dve enake (enakoglasne) razsodbi ni več dopuščena nikaka pritožba.

§. 39. Stroški. Stroške za naznanilo in za obravnavanje plačuje početnik; če je pa kdo iz nagajivosti ali svojevoljnosti zoper kako obertniško se upiral in s tem stroške napravil, sme se obsoditi, da on plača te stroške.

§. 40. Kadar kdo hoče obertnišče ali delo spremeniti. Če kdo hoče svoje obertnišče ali pa svoje delo v njem spremeniti tako, da bi iz tega nastopila kaka v §. 31 omenjena okoliščina, mora to na znanje dati gosposki, ktera bo preudarila, ali bo treba novega komisijskega obravnavanja ali ne.

§. 41. Kdaj ugasne dovoljenje za to, če se ga prošnik ne poprime. Če se v kakem obertnišču v enem letu ne začne delati, ali če se delo za dalje kakor tri leta ustavi, ugasne dovoljenje obertnišča.

Dôba, v kateri se mora delo pričeti, sme se podaljšati tudi na tri leta, če je potreba za-nj večjega zidanja.

(Dalje sledi.)

Rakova pot s Krasom na Krasu.

Od dolgega mosta naprej proti Barovnici mora verlo napredovanje v kmetijstvu vsakega domoljuba veseliti, ko vidi, kako pridno gospodarji na vlažne ilne njive preležano cestno blato napeljujejo in šotasti svet s primešovanjem zemlje ali blata zboljšujejo, — kako pridno varhi železne ceste v najhuji pustoti čedne vertiče krog svojih stanišč, obdelujejo, — kako so zasadili tudi na Krajskem po nekterih krajih ob cestah sadnih in drugih dreves, — kako se sém ter tje voda v zboljšanje travnikov rabi itd.

Al kako popotniku serce vpade, viditi v takih krajih, kodar sam po sebi pusti svet človeške podpore najbolj potrebuje, kako se od malega dobička oslepljeno človeštvo napredovanju narave in zboljšanju lastnih okoliščin z vso močjo zoperstavlja.

Že več let se sila veliko govori in piše o tem, kako naj bi se goli Kras z lesom zasadil. Družba v ta namen osnovana v Sežani ima nalogo, to delo podpirati in pospeševati; al žalibog! slabo slabo spolnuje svojo dolžnost. Ali ji potrebne reči pomanjkuje, ali si ne upa svojega namena spolniti, ne vem, — toliko pa je gotovo, da pred njenimi očmi po sežanski gmajni se je srejna dokaj oralov najgeršega Krasa namreč proti Lipici, prijetne, potrebne in koristne gojzdne odeje znebila v ta cilj in konec, da bi s posekano hostico nekoliko centov apna žgala!

To se pač pravi pogojsdovanju Krasa ravno nasproti ravnati, prizadeve mile matere nature pusti in žalostni Kras zboljšati in olepšati, nalašč zatirati, naslednikom še večjo revšino pripravljati kakor jo uživa sedanji rod. Ako se kaj takega more goditi pred očmi okrajne uradije, kaj je pričakovati od dalnjih srejn? Kam pa se bo nazadnje s takim vedenjem prišlo na Krasu, je lahko uganiti. Bog se usmili!

Krašovec.

Kranjci na Horvaškem.

Spisal J. Terdina.

(Dalje.)

Kerčme na Slovenskem so do malega vse v domačih rokah; zato pa je tudi življenje po vseh naših kerčmah enako, le da ga je po mestih se vé da več kakor po vaseh in tam, kjer je fara zopet več kakor v podružnicah. Posebno v tem je očitna ta enakost, da ima Slovenec take hiše za splošne shajališča vseh stanov, da zahaja tudi v najbolj gosposke gostivnice brez razločka kmet kakor gospod. Kdor je popotoval po tujih krajih, se vé dobro spomniti, da